

WARMTE COALITIE

Hooggeachte heer Wiebes,

Met deze brief maakt de Warmtecoalitie, een brede vertegenwoordiging van partijen binnen en buiten de warmteketen, graag gebruik van de mogelijkheid een reactie te geven op de consultatie van de Wet collectieve warmtevoorziening (Warmtewet 2.0). De visie van de Warmtecoalitie voor een toekomstbestendige warmte is eerder aan de Tweede Kamer aangeboden in de vorm van een manifest. In dit manifest riepen de partijen de politiek op om niet te kiezen voor een *one size fits all* model van integrale warmtebedrijven, met grootschalige centraal verwarmde netten en langjarige monopolies op de warmtelevering, maar juist om diversiteit in de warmtemarkt te creëren en de ontwikkeling van kleinschalige, decentrale, modulaire en lokale initiatieven mogelijk te houden.

Nu de conceptteksten beschikbaar zijn, stelt de Warmtecoalitie vast dat de kans wordt gemist om concurrentie op de warmtemarkt daadwerkelijk te bevorderen en de gewenste diversiteit aan modellen, spelers en systemen in de warmtemarkt te stimuleren. Dat is niet in het belang van de betaalbaarheid voor bewoners en fnuikend voor het draagvlak. Derhalve herhalen we onze oproep uit het manifest.

Het huidige ontwerp van de wet en de daarin opgenomen kavelsystematiek zijn geënt op traditionele grootschalige, (verplicht)integrale warmtebedrijven (3^e generatie warmtenetten). Door de huidige historisch gegroeide situatie als uitgangspunt te nemen, wordt innovatie geremd en wordt concurrentie beperkt. Hetgeen negatief zal uitpakken voor de keuzevrijheid voor gemeenten en bewoners.

Door uitsluitend toe te staan warmte te leveren binnen grote kavels, dreigt de levensvatbaarheid van lokaal passender systemen, zoals bijvoorbeeld decentrale en modulair uitbreidbare systemen (4^e en 5^e generatie warmtenetten) beknot te worden. De ontheffingsmogelijkheden voor dergelijke innovatieve netten en coöperaties worden in de voorgestelde wet gemaximeerd en aan sterk beperkende voorwaarden verbonden. Hierdoor wordt de verdere ontwikkeling naar een nieuwe generatie 'open', modulaire en coöperatieve warmtenetten onwaarschijnlijk. Juist in deze fase van de warmtetransitie zou er volop perspectief en ruimte geboden moeten worden aan nieuwe initiatieven, flexibele en innovatieve warmte/koude-oplossingen en publiek-private samenwerkingsvormen.

In deze reactie gaan wij nader in op deze oproep, de onderliggende zorgen en geven wij suggesties op welke punten de wet aangepast moet worden om de markt van warmtenetten echt tot wasdom te brengen. In hoofdstuk 1 van de bijlage gaan wij nader in op het belang van het openlaten van meerdere modellen en routes waarlangs warmtenetten ontwikkeld kunnen worden, inclusief een voorstel om meer ruimte te bieden voor kleinere systemen. In hoofdstuk 2 doen wij voorstellen hoe meer ruimte geboden kan worden voor warmtenetten in coöperatief bezit of met onafhankelijk netbeheer. Hoofdstuk 3 schetst het belang van een rol voor de publieke netwerkbedrijven in de warmtemarkt. Tot slot bevat hoofdstuk 4 enkele overige bepalingen.

De Warmtecoalitie bestaat uit ondertussen 46 partijen en vertegenwoordigt de volle breedte van de partijen die nodig zijn om de grootschalige uitrol van warmtenetten te realiseren: gemeenten, marktpartijen, netwerkbedrijven, woningcorporaties, warmte-coöperaties, milieu partijen, consumentenorganisaties en bewonersverenigingen.

Uiteraard gaan de partijen in de Warmtecoalitie graag met u in gesprek om onze suggesties en zorgen nader toe te lichten.

Ondertekend,

De Warmtecoalitie

Zet betaalbaarheid voor de bewoners centraal

1.1 Door ruimte te laten voor meerdere modellen

In het manifest stelt de Warmtecoalitie dat het gebrek aan stimulerende concurrentie niet in het belang is van bewoners en fruikend voor het draagvlak. De voorgestelde concept Wet Collectieve Warmtevoorziening en de daarin voorgestelde kavelsystematiek zijn te veel gericht op het huidige dominante model van grootschalige warmtenetten. In dit model heeft het warmtebedrijf de infrastructuur in eigendom en wordt het warmtenet doorgaans middels één centrale (hoge temperatuur) bron verwarmd.

Het doel van de Wet Collectieve Warmtevoorziening is een bijdrage te leveren aan het Klimaatakkoord. Daarvoor hebben we een scala aan systemen en modellen nodig. Hoewel deze grootschalige netten zeker op diverse plekken een nuttige rol kunnen spelen, is één verplicht, specifiek model te beperkend voor de broodnodige expansie en betaalbaarheid en daarmee contrair aan het doel. De Warmtecoalitie juicht verduurzaming van de warmtemarkt toe en is blij met de aanzet voor een nieuw wettelijk kader om hieraan handvatten te geven. Meer ruimte voor verschillende marktmodellen en systemen kan naar de mening van de Warmtecoalitie een nóg beter resultaat opleveren omdat hiermee onder meer innovatie een stevigere stimulans krijgt.

Het wetvoorstel stelt een verplichting voor het aangewezen warmtebedrijf om de integrale verantwoordelijkheid te dragen voor het warmtenet, inclusief het economisch eigendom van het warmtenet (artikel 2.28). Dit is gebaseerd op een model warmtenet dat in de huidige praktijk het dominante model vormt. Er zijn echter ook andere marktmodellen en -systemen modellen en systemen, waaronder kleinschalige en modulair uitbreidbare netten, of modellen met onafhankelijk netbeheer waarbij de infrastructuur en het economische eigendom in handen is van een derde partij (onafhankelijke c.q. open warmtenetten).

De partijen in de Warmtecoalitie willen daarom toewerken naar een markt voor warmtenetten waar een variëteit aan modellen en systemen naast elkaar ontwikkeld worden. Op basis van de lokale situatie en lokaal draagvlak, met échte regie van gemeenten, gebouweigenaren en bewoners, kan het juiste model gekozen worden. Per lokale situatie kunnen via een open en transparante procedure de beste partijen voor de beste warmteoplossing worden gevonden. Dat hoeft niet een geïntegreerd warmtebedrijf te zijn dat een hele kavel beslaat, maar kan bijvoorbeeld een samenwerking van partijen zijn, een modulair groeiend net, of een energiecoöperatie. Zo kan ook de keuzevrijheid voor een techniek en/of organisatie-model voor gemeenten en gebouweigenaren alsmede transparante prijsvorming worden. De wet moet daarom niet één markt- en systeemmodel van een warmtenet verplichten, maar de voorwaarden scheppen waarbinnen meerdere modellen en systemen zich kunnen ontwikkelen. Uiteraard moet er een centraal aanspreekpunt zijn en is duidelijk hoe risico's eventueel contractueel in de keten zijn doorbelegd

De huidige voorgestelde systematiek van grote kavels met integrale warmtebedrijven met exclusief recht op transport en levering heeft tevens als risico dat slechts een beperkt aantal spelers en bedrijven op de markt actief kunnen zijn. Er zijn namelijk op dit moment slechts een beperkt aantal bedrijven met het bedrijfsmodel om de gehele warmteketen in bezit te hebben. Bedrijven met andere bedrijfsmodellen en proposities worden met de voorgestelde wet op achterstand gezet. Dit laat kansen onbenut voor kleinere of flexibele warmtesystemen en bedrijven en organisaties die actief willen zijn op slechts een deel van de markt. Door een grote capaciteitsbeperking in de energie, bouw -en technieksector zijn juist alle bedrijven hard nodig om een versnelling op de warmtemarkt nodig te maken. De Warmtecoalitie vreest dat kennisintensieve klein- en middenbedrijven buitenspel gezet worden en hierdoor niet meer de benodigde investeringen zullen doen in de kennisopbouw. Hier zit juist de slagkracht van de sector die niet alleen onbenut zal blijven maar door dit wetsvoorstel eerder zal leiden tot vershraling en verarming. Door meerdere systemen toe te staan ontstaat ook een businessmodel voor de sector om schaalbare en modulaire warmtenetten te ontwikkelen.

Bovendien kan door meerdere modellen lokaal in concurrentie met elkaar te laten zijn op techniek, organisatie-model én prijs worden geconcurrereerd. Meer innovatie zal het resultaat zijn. Wat ten goede komt aan de bewoners en de realisatie van de doelen van het Klimaatakkoord.

De meerwaarde van diverse modellen die zich naast elkaar ontwikkelen wordt tevens bevestigd in recente onderzoeken van vooraanstaande onderzoekspartijen zoals TNO, SEO & Ecorys en andere wetenschappelijke instellingen. Zo schrijft SEO Economisch Onderzoek & Ecorys: *“Warmtemarktbeleid mag geen starre mal vormen voor de marktordening: een onomkeerbare ‘one size fits all’-approach. Warmtemarktbeleid moet juist ruimte laten voor verschillende marktmodellen, nu en in de toekomst, om innovatie mogelijk te maken en lock-ins te voorkomen. Het zou dan ook onverstandig zijn om nu keuzes in de marktordening te maken die mogelijke ontwikkelpaden afsluiten en gewenste toekomstbeelden onbereikbaar maken.”*

Voorstel om op te nemen in de Wet Collectieve Warmtevoorziening

- Wij verzoeken u om meerdere modellen en systemen toe te staan. In ieder geval dient de verplichting te vervallen voor het warmtebedrijf om economisch eigenaar te zijn van het warmtenet, en de infrastructuur op de balans te hebben. De Warmtecoalitie onderkent dat de warmteketen integraal moet worden beheerd en dat er voor klanten en overheid één aanspreekpunt wenselijk is. Het warmtebedrijf zal de rol van aanspreekpunt vervullen waarna de overige zekerheden door middel van geschikte privaatrechtelijke overeenkomsten kunnen worden herbelegd. Het ligt voor de hand dat de dekking van deze overeenkomsten wordt meegenomen bij de beoordeling c.q. aanwijzing van de warmtekavel.

1.2 Door niet enkel voor te sorteren op grote systemen

Het wetsvoorstel sorteert voor op het huidige dominante model van grote centraal verwarmde hoge temperatuur warmtenetten (3^e generatie). Terwijl ook decentrale, modulair uitbreidbare, flexibele en lage temperatuur oplossingen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de transitie.

Binnen de kavelsystematiek krijgt het aangewezen warmtebedrijf het exclusieve recht op levering binnen een specifiek warmtekavel. Aan het warmtebedrijf met dit recht worden in het wetsvoorstel een aantal strenge eisen gesteld. Deze eisen leiden naar verwachting tot grootschalige kavels. Ook zullen door de procedure-eisen en -voorwaarden de uitvoeringslasten van kleinere kavels minder te rechtvaardigen zijn.

Wanneer voornamelijk grote kavels ontwikkeld worden, leidt dat tot een situatie waarin kleinere en innovatieve systemen en partijen veel minder in aanmerking komen. Terwijl de innovatieve flexibele lage temperatuur warmte-oplossingen (4^e en 5^e generatie warmtenetten) hard nodig zijn om de transitie tot een succes te maken. Kleine systemen worden bovendien vaak in nauwe samenspraak met de bewoners en gebouweigenaren ontwikkeld en kunnen zodoende op meer draagvlak rekenen. De Warmtecoalitie ziet dat het model van top-down kavels haaks staat op bottom-up bewegingen en gelijkelijke groei die in bepaalde situaties op meer draagvlak kunnen rekenen.

Kleine collectieve systemen zullen binnen de voorgestelde wet altijd een ontheffing moeten aanvragen bij de gemeente, zowel binnen als buiten een warmtekavel. Deze ontheffing is aan diverse voorwaarden gebonden, onder meer dat er geen negatieve impact mag zijn op het aangewezen monopolistische warmtebedrijf. Zij maken logischerwijs investeringsplannen vanuit hun bedrijfsbelang en onze verwachting is dat kleinere, bottom-up initiatieven onvoldoende ruimte krijgen. Hiermee wordt een schijnflexibiliteit geboden die in de praktijk zeer beperkend zal blijken voor het ontwikkelen van kleine warmtesystemen.

Daarbij komt dat het wetsvoorstel kleinschalige warmtesystemen onnodig laag begrenst op 500 kleinverbruikers. De huidige markt laat zien dat bestaande kleinschalige collectieve systemen tot circa 1500 aansluitingen (klein- en grootverbruik) bedienen. Vaak is een zekere schaalgrootte nodig om een rendabele businesscase te ontwikkelen. Het begrenzen van kleine collectieve systemen op 500 kleinverbruikers, zal de ontwikkeling van kleinschalige decentrale warmtenetten onnodig en ernstig beperken. Een ontwikkeling die, gevoed door veel lokaal draagvlak, de afgelopen jaren een sterke groei laat zien, wordt hiermee tot een halt gebracht.

De Warmtecoalitie doet daarom een dringende oproep voor een oplossing om het kind niet met het badwater weg te gooien ten faveure van de klassieke wensgedachte van grootschaligheid. Andere ontwikkelstrategieën moeten ook ruimte krijgen in de Wet collectieve warmtevoorziening, en maak het aantrekkelijk ook voor deze

lokale kleinschalige initiatieven onder de juiste voorwaarden te blijven participeren. Met name de ontwikkeling van modulair groeiende netten, lijkt binnen de kaders van de huidige conceptwet niet mogelijk. Een voorbeeld is een gemeente die ervoor kiest om een binnenstedelijke transportleiding aan te leggen, dat meerdere kleine kavels met elkaar verbindt om slimme koppelkansen te benutten. Of een lage temperatuurnet dat over langere periode een heel kavel kan ontsluiten door verschillende bronnen en kleine netten met elkaar te koppelen. De gehanteerde definities en voorwaarden voor het aanwijzen van een transportnet moeten hier dus ook op worden aangepast. De gemeente zou de mogelijkheid moeten hebben om een interstedelijke transportnetbeheerder aan te wijzen als efficiëntie hiermee wordt vergroot (in het wetsvoorstel wordt deze mogelijkheid alleen aan de minister geboden). De oproep vanuit de Warmtecoalitie is dan ook om te zorgen dat het aaneenschakelen van kleinere systemen, via een bottom-up ontwikkeling, een strategie kan zijn van de gemeente (salamitactiek).

Voorstel om op te nemen in de Wet Collectieve Warmtevoorziening

Om ruimte te bieden aan de (modulaire) ontwikkeling van kleinschalige netten en bottom-up initiatieven, stellen wij daarom het volgende voor:

- **De bovengrens voor een klein collectief systeem moet worden verhoogd**, op basis van de ervaring in de branche lijkt een maximum van 1500 tot 2500 aansluitingen passend (klein- en grootverbruik) (artikel 1):
- Voor gebieden waar geen warmtekavel is voorzien, of waar wel een warmtekavel is (voorzien) en nog geen warmtebedrijf is aangewezen, wordt de mogelijkheid geboden een ontheffing te krijgen voor een klein collectief systeem tot maximaal 1500 tot 2500 aansluitingen (klein- en grootverbruik, overeenkomstig de hierboven genoemde definitie). (artikel 3.1). Voor vaststelling van een kavel, zou de gemeente de mogelijke ontheffingen ook moeten inventariseren (bijvoorbeeld middels een consultatie), en toetsen aan de gestelde criteria. Dit geeft het aan te wijzen warmtebedrijf meer zekerheid over de uiteindelijke omvang van de kavel, maar laat ruimte voor bottom-up ontwikkeling.
- Voor warmtekavels waar reeds een warmtebedrijf is aangewezen, kan de maximale omvang van de ontheffing voor een klein collectief systeem worden begrensd op een percentage van de omvang van de warmtekavel. (artikel 3.1). Dit percentage hoeft niet een landelijk vast percentage te zijn, maar kan per gemeente/kavel verschillen zolang dit maar vooraf duidelijk is bij de aanstelling van de kavel. Hierdoor wordt geborgd dat de ontheffing in verhouding staat tot de totale kavelomvang, en de impact op het aangewezen warmtebedrijf beperkt blijft. Het vollooprisico wordt hiermee dus beperkt. Het koppelen van deze kleine collectieve systemen binnen een kavel om efficiëntievoordelen te halen moet mogelijk gemaakt worden.
- **De definitie van een warmtekavel verruimen, zodat een warmtekavel niet per definitie zelfvoorzienend dient te zijn.** Ook zou het door de tijd heen laten groeien van een net mogelijk moeten zijn. Bij een bredere definitie van een warmtekavel kan ook modulaire groei en koppeling van netten en bronnen ontstaan, waarbij mogelijk meer interactie ontstaat tussen kavels of via (lokale) warmtetransportnetten. Dit zal gemeenten meer handvatten bieden om kleinschalige kavels te ontwikkelen die passen bij de lokale situatie. Het moet lokale overheden ook toegestaan zijn om een warmtetransportnetbeheerder aan te wijzen.

2. Stimuleer warmte-coöperaties en duurzame innovatie

2.1 Ruimte laten voor warmte-coöperaties en decentrale systemen

Het model dat het wetsvoorstel voorstaat laat onvoldoende ruimte aan modellen waarin bewoners ook in de exploitatie actief zijn en hun zeggenschap direct geborgd is. Het voorgenomen marktmodel zal coöperatieve initiatieven en de ontwikkeling van decentrale innovatieve (4^e en 5^e generatie) warmtenetten hinderen.

Op meer dan 60 plekken in Nederland werken bewoners nu al in coöperatief verband aan plannen om de warmtevoorziening in hun wijken te verduurzamen. Hier ontstaan echte warmte-coöperaties, waar bewoners

zelf eigenaar kunnen zijn van (onderdelen van) de warmteketen. Deze bewoners bepalen zelf hoe zij de warmteketen inrichten en met wie zij samenwerken. Het is daarbij niet noodzakelijk dat zij eigenaar zijn van alle onderdelen in de keten (warmtebron, netwerk, huisaansluitingen en afleversets). De opwaartse trend die is ingezet met kleine coöperatieve warmtesystemen lijkt hierdoor in de kiem gesmoord te worden.

In het voorstel wordt een maximum gesteld van 500 kleinverbruikers voor kleinschalige initiatieven. Zoals hierboven (paragraaf 1.2) uiteengezet biedt dit gestelde maximum een irreële en arbitraire grens en is willekeurig en niet economisch. De praktijk laat zien dat lokale kleinschalige systemen ook nu al groter kunnen zijn dan het maximum nu gesteld. Deze grens zal op weerstand stuiten van lokale initiatieven waarvan juist in de klimaattransitie zoveel wordt verwacht. Het is niet te rechtvaardigen dat een bewoner wordt afgewezen door een lokaal initiatief simpelweg vanwege een rigide en weinig praktijk onderlegt maximum. Het zal eerder draagvlak ondermijnend werken.

Met het stellen van zowel beperkingen als extra voorwaarden aan ontheffingen voor lokale warmtesystemen ontstaan volgens de Warmtecoalitie nog enkele nadelige gevolgen. Een interessante ontwikkelstrategie van deze lokale systemen is dat ze juist aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Zo ontstaat een groter warmtesysteem op basis van buurnetten. Deze strategie wordt echter in het voorstel verboden. Daarnaast wordt de mogelijkheid voor gebouweigenaren met aansluitingen boven de 100 kW om gezamenlijk iets te ontwikkelen in dit wetsvoorstel ontnomen. Gebouweigenaren c.q. grootverbruikers kunnen in het wetsvoorstel namelijk geen aanspraak maken op een ontheffing van een aanwijzing om warmte te leveren. Daarmee worden deze gebouweigenaren de facto verplicht zich op het collectieve warmtesysteem aan te sluiten. De praktijk leert dat het limiteren van de keuzevrijheid weerstanden oproept, daarbij sluit dit wetsvoorstel weinig tot niet aan bij de gedachte dat het klimaatbeleid vooral inzet op verleiding.

Het warmtebedrijf lijkt straks te mogen bepalen of er een ontheffing komt voor het lokale warmtesysteem. In de MvT wordt namelijk de voorwaarde gesteld "dat [het lokale warmtesysteem] geen significante negatieve effecten heeft op de haalbaarheid van de aanleg en exploitatie van het collectief warmtesysteem door het aangewezen warmtebedrijf op dat warmtekavel". Het aangewezen warmtebedrijf bevindt zich daarmee in een situatie om een lokaal initiatief af te wijzen, wat een negatieve invloed kan hebben op het lokale draagvlak. Heldere procedures en wegingscriteria moeten te allen tijde de basis vormen voor alle voorkomende aanwijzings-, toelatings- en bezwaarprocedures.

Voorstel om op te nemen in de Wet Collectieve Warmtevoorziening

- **Neem een definitie van bewonerscollectieven** op en zorg dat gemeenten bewonerscollectieven betrekken tijdens het proces in aanloop naar de aanwijzing van een warmtekavel en selectie van een warmtebedrijf.
- **Neem een definitie op van warmte energiegemeenschappen (warmteschap)** om de toegang tot de markt voor collectieven van bewoners die zelf warmte willen leveren te reguleren en te faciliteren.
- **Buurtcollectieven en bedrijven actief te ondersteunen** met hulpmiddelen om onder de gestelde voorwaarden ook te kunnen blijven participeren. Werp geen hinderpalen aan de voorkant op in de wet die het deze partijen moeilijk dan wel onmogelijk maakt om te participeren. Zet in om goede standaarden en voorbeelden beschikbaar te stellen, zodat dit snel navolging krijgt en het proces van ontheffing dan wel aanwijzing ook kan bespoedigen.
- **Tot slot zijn heldere procedures en wegingscriteria nodig rondom de aanwijzings-, toelatings- en bezwaarprocedures.**

2.2 Ruimte laten voor onafhankelijk beheerde warmtenetten

Vanuit het belang van bewoners moet het tevens mogelijk zijn om in de toekomst een andere aanbieder van warmte toe te staan op het warmtenet. Het 'net' moet daarom voldoende 'open' zijn of kunnen worden, zodat slimme koppelkansen tussen netten kunnen worden benut. Onafhankelijk beheerde warmtenetten hebben het voordeel dat er (te zijner tijd mogelijk) meerdere leveranciers op het net actief kunnen zijn. Het eerste

onafhankelijk beheerde warmtenet is inmiddels gerealiseerd in Zaanstad. Andere gemeenten willen volgen, maar de Warmtewet 2.0 maakt dit – op basis van de huidige wetteksten- feitelijk onmogelijk.

Het moet gemeenten toegestaan zijn om warmtenetten te ontwikkelen met een derde, onafhankelijke, partij die de infrastructuur beheert. Dit net kan dan georganiseerd worden vanuit een consortium waarin één of meerdere leveranciers, een netwerkbedrijf en één of meerdere producenten gezamenlijk een transparant aanbod doen. Uiteraard met volstrekte duidelijkheid over wie het primaire aanspreekpunt is, hoe risico's eventueel in de keten worden doorgelegd, en wie de leveringszekerheid en verduurzaming van de levering op korte en lange termijn borgt. De leverancier cq het warmtebedrijf is integraal verantwoordelijk en centraal aanspreekpunt voor leveringszekerheid voor zijn deel van de aangesloten klanten. Deze partij kan verantwoordelijkheden en risico's in de keten afdekken. Een groot voordeel van een onafhankelijk beheerd net is dat dit niet ter discussie staat zodra de concessie van een leverancier afloopt. Het wetsvoorstel voorziet immers in een concessieduur van minimaal 20 jaar en maximaal 30 jaar. Na afloop van deze periode is het ongewis of en wie de exploitatie van het systeem zal continueren. Bij een onafhankelijk beheerd net hoeft alleen de leverancier te worden afgelost.

De technische ontwikkeling naar een nieuwe generatie warmtenetten maakt het mogelijk om netten te ontwikkelen die bewoners garanties op leveringszekerheid en betaalbaarheid bieden en keuzevrijheid en zekerheid rondom duurzaamheid geven. Ook kunnen netten stapsgewijs worden uitgerold en op die manier kunnen allerlei nieuwe (lagetemperatuur-) bronnen aan het net worden gekoppeld. Denk aan geothermie, een serie warmtepompen, duurzame restwarmte, omgevingswarmte of zonnewarmte. Deze bronnen zouden ook in combinatie met elkaar aangesloten moeten kunnen worden zodat optimaal aan de warmtevraag kan worden voldaan. Hierbij valt te denken aan de toepassing van bepaalde technieken die bijvoorbeeld de 'principiële warmtebron' regenereren met het doel de levensduur van de bron en/of ecologische staat van de bron te verbeteren.

Naast het creëren van de mogelijkheid voor onafhankelijk beheerde warmtenetten, is de Warmtecoalitie ook van mening dat nadere spelregels nodig zijn voor de onderhandeling voor derdentoegang op een gesloten warmtenet. In het huidige voorstel is het warmtebedrijf geheel bepalend bij het aansluiten van een warmtebron. Dit zet invoeding van nieuwe bronnen op achterstand en laat de mogelijkheid over aan de willekeur van het warmtebedrijf.

Er kunnen uiteraard diverse redenen zijn waarom een warmtebron niet kan worden aangesloten op een warmtesysteem. Wij vinden het belangrijk dat er richting wordt gegeven aan hoe de gemotiveerde afwijzing eruit moet zien. Ook moet er een mogelijkheid zijn om bij een onafhankelijke partij bezwaar te maken als een producent van mening is dat hij ten onrechte (bijvoorbeeld door onredelijke commerciële voorwaarden) zijn warmtebron niet kan aansluiten. Ook hier zijn heldere procedures en wegingscriteria inclusief aanwijzings-, toelatings- en bezwaarprocedures nodig.

Voorstel om op te nemen in de Wet Collectieve Warmtevoorziening

- Wij verzoeken u om in de nieuwe warmtewet 'onafhankelijk beheerde' netten mogelijk te houden.

- Ten minste is nodig dat het economische eigendom van het net zelf gesplitst kan worden van de warmteleverancier, in zoverre dat het warmtebedrijf de infrastructuur niet per definitie bij het warmtebedrijf op de balans heeft staan. Wel draagt het aangewezen warmtebedrijf of de aangewezen warmtebedrijven de integrale verantwoordelijkheid voor het deel van de aangesloten klanten in de warmteketen, waarbij zij risico's contractueel kan doorleggen.

- Tevens moet het toegestaan worden dat één warmtenet wordt benut door meerdere leveranciers. Ook moet er voldoende ruimte zijn van derdentoegang op gesloten warmtenetten, inclusief heldere spelregels en een bezwaar- en beroepsprocedures.

3. Benut ook de kennis, ervaring en uitvoeringskracht van publieke netwerkbedrijven

De uitrol van nieuwe warmtenetten zorgt er in de komende decennia voor dat warmtenetten onderdeel worden van de vitale energie infrastructuur. Het aanleggen en beheren van warmte-infrastructuren sluit goed aan bij de kennis en ervaring van publieke netwerkbedrijven. Binnen de Wet collectieve warmtevoorziening zou het daarom mogelijk moeten blijven voor netwerkbedrijven om te investeren in de aanleg en het beheer van de infrastructuur voor warmte. Hierdoor kunnen succesvolle publiek-private samenwerkingen ook in de toekomst een belangrijke bijdrage leveren aan de warmtetransitie. Door de mogelijkheid te behouden voor het gesplitst c.q. onafhankelijk ontwikkelen van warmtenetten, kunnen netwerkbedrijven blijven doen waar zij goed in zijn: het ontwikkelen van infrastructuur.

De inrichting van transportnetten en aanwijzing van transportnetbeheerders in het wetsvoorstel achten wij wel een goede stap, maar deze biedt nog onvoldoende ruimte om daadwerkelijk transportnetten ruimschoots te ontwikkelen. Wij menen dat de definitie van transportnetten moet worden verruimd en dat dezen niet enkel gezien hoeven te worden als grootschalig en bovenregionaal. Een aanwijsbevoegdheid voor decentrale overheden voor transportnetten is nodig, gemeenten en provincies moeten kunnen kiezen voor het aaneenschakelen van kleinere systemen, via een bottom-up ontwikkeling.

Voorstel om op te nemen in de Wet Collectieve Warmtevoorziening

- Zoals benoemd onder 1.1 moet het mogelijk blijven dat infrastructuur onafhankelijk van warmteproductie en – levering kan worden ontwikkeld als dit bijdraagt aan efficiëntere oplossingen. Samenwerkingsverbanden waarin netwerkbedrijven de rol van onafhankelijke eigenaar van de infrastructuur hebben, moeten mogelijk blijven.

- Verruim het begrip van een warmtetransportnet en bied lokale overheden de mogelijkheid om transportnetten aan te wijzen.

4. Overige overwegingen

In meer algemene zin pleit de Warmtecoalitie voor meer aandacht in het voorliggende wetsvoorstel voor transparante en open procedures voor vaststelling en aanwijzing van kavels die breed gecommuniceerd worden en voor alle partijen toegankelijk zijn. Ook pleiten wij voor heldere wegingscriteria bij de selectie van een warmtebedrijf. In situaties waarin sprake is van aanwijzing en/ of het verlenen van toegang (o.a. warmtekavels, warmtebedrijven, derdentoegang) zijn transparante procedures in zowel toewijzing als voor eventuele bezwaren van groot belang voor een goede marktwerking. Onderdeel van aanwijzings- en toelatingsprocedures dienen daarbij ook neutrale wegingsfactoren te zijn. Deze rol voor gemeenten vergt voldoende capaciteit (kunde en kennis) bij zowel gemeenten als de ACM. Het Rijk dient voor voldoende structurele capaciteitsondersteuning en instrumenten om voortvarend aan de slag te kunnen gaan te zorgen om deze rol goed op te kunnen pakken.